

LAHENDUSED

1. Vastus: 48 minutit.

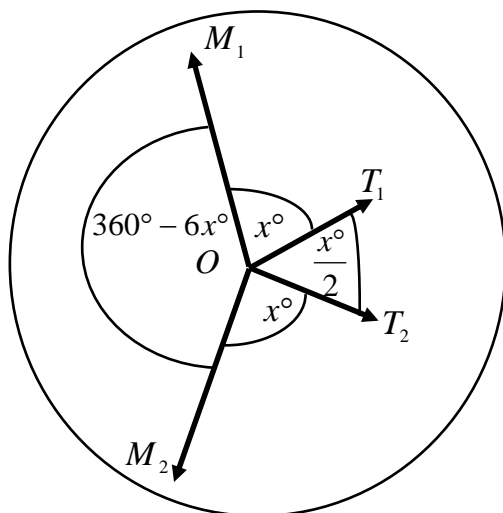
Lahendus. Olgu tunniosuti alg- ja lõppasendi tähisteks T_1 ja T_2 , minutiosuti puhul vastavalt M_1 ja M_2 . Ühe minutiga läbib tunniosuti $\frac{30^\circ}{60} = \left(\frac{1}{2}\right)^\circ$ ja minutiosuti $\frac{360^\circ}{60} = 6^\circ$.

Et sõiduks kuluv aeg oli väiksem kui 60 minutit, siis on võimalikud vaid kaks juhtu:

- 1) minutiosuti möödub tunniosutist ühel korral;
- 2) minutiosuti ei möödu tunniosutist.

Järgnevalt vaatleme mõlemat juhtu eraldi

1) Minutiosuti möödub tunniosutist ühel korral.

Et x minutiga läbib tunniosuti $\frac{x}{2}$ kraadi ning minutiosuti $6x$ kraadi, siis saame võrrandi

$$x + x + \frac{x}{2} = 6x,$$

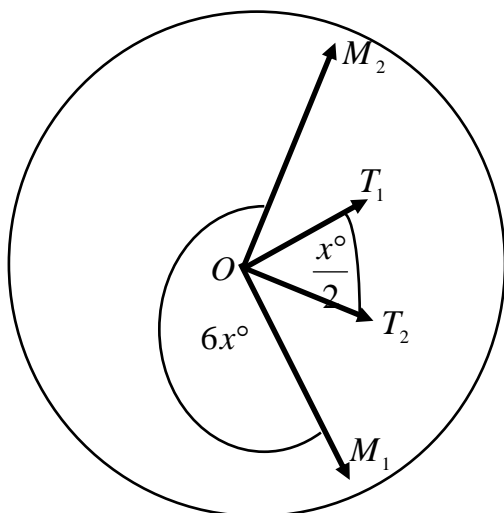
millest

$$3,5x = 0 \quad | :3,5$$

$$x = 0$$

Tulemus on vastuolus ülesande algtingimustega.

2) Minutiosuti ei möödu tunniosutist.

Et $\angle T_1OM_1 = \angle T_2OM_2 = x^\circ$, siis saame võrrandi

$$x + x - \frac{x}{2} = 360 - 6x,$$

millest

$$7,5x = 360 \quad | :7,5$$

$$x = 48$$

2. Vastus: Jah. Ainus sobiv arv on 420112.

Lahendus. Et $308 = 2 \cdot 2 \cdot 7 \cdot 11 = 4 \cdot 7 \cdot 11$, siis $\overline{x2011y} : 4$ ning arvestades 4-ga jaguvuse tunnust (*kahest viimasest numbrist moodustatud arv peab jaguma 4-ga*) peab arvu $\overline{x2011y}$ viimane number olema kas 2 või 6. Edasi vaatleme mõlemat juhtumit eraldi.

1) Arv on esitatud kujul $\overline{x20112}$.

Vastavalt 11-ga jaguvuse tunnusele (*arvu paaritutel kohtadel asetsevate numbrite summa ja paariskohtadel asetsevate numbrite summa vahe peab jaguma 11-ga*) saame

$$\begin{aligned} & [(x + 0 + 1) - (2 + 1 + 2)] : 11 \\ & (x - 4) : 11 \end{aligned}$$

Et $0 < x \leq 9$, siis

$$x = 4$$

Nüüd kontrollime, kas arv 420112 jagub lisaks ka 7-ga.

$$420112 : 7 = 60016$$

Niisiis arv 420112 rahuldab ülesande tingimusi.

2) Arv on esitatud kujul $\overline{x20116}$.

Vastavalt 11-ga jaguvuse tunnusele saame

$$\begin{aligned} & [(x + 0 + 1) - (2 + 1 + 6)] : 11 \\ & (x - 8) : 11 \end{aligned}$$

Et $0 < x \leq 9$, siis

$$x = 8$$

Kontrollime, kas arv 420112 jagub 7-ga.

$$820116 : 7 = 117159, \text{ jääk } 3.$$

Niisiis arv 820116 ei sobi tingimustega.

3. Vastus: $c^3x^2 + (b^3 - 3abc)x + a^3 = 0$.

Lahendus. Kui x_1 või x_2 on võrdne nulliga, siis murdusid $\frac{1}{x_1^3}$ ja $\frac{1}{x_2^3}$ ei eksisteeri. Seega eeldame edasises, et $x_1 \neq 0$ ja $x_2 \neq 0$.

Viète'i valemite põhjal $x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}$ ja $x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a}$, mistõttu ka $c \neq 0$.

Seega uue võrrandi lahendite summa on

$$\frac{1}{x_1^3} + \frac{1}{x_2^3} = \frac{x_1^3 + x_2^3}{x_1^3 \cdot x_2^3} = \frac{(x_1 + x_2)(x_1^2 - x_1x_2 + x_2^2)}{x_1^3 \cdot x_2^3} =$$

Kasutame asjaolu, et $x_1^2 + x_2^2 = (x_1 + x_2)^2 - 2x_1x_2$.

$$\begin{aligned} &= \frac{(x_1 + x_2)[(x_1 + x_2)^2 - 2x_1x_2 - x_1x_2]}{x_1^3 \cdot x_2^3} = \frac{(x_1 + x_2)[(x_1 + x_2)^2 - 3x_1x_2]}{x_1^3 \cdot x_2^3} = \\ &= \frac{-\frac{b}{a} \cdot \left[\left(-\frac{b}{a}\right)^2 - 3 \cdot \frac{c}{a} \right]}{\left(\frac{c}{a}\right)^3} = \frac{-\frac{b}{a} \cdot \left(\frac{b^2}{a^2} - \frac{3c}{a}\right)}{\frac{c^3}{a^3}} = \frac{3abc - b^3}{c^3} \end{aligned}$$

Uue võrrandi lahendite korrutis

$$\frac{1}{x_1^3} \cdot \frac{1}{x_2^3} = \frac{1}{x_1^3 \cdot x_2^3} = \frac{1}{\left(\frac{c}{a}\right)^3} = \frac{a^3}{c^3}$$

Rakendades Viète'i valemeid saame, et otsitav võrrand on

$$x^2 - \frac{-b^3 + 3abc}{c^3}x + \frac{a^3}{c^3} = 0,$$

millest

$$c^3x^2 + (b^3 - 3abc)x + a^3 = 0.$$

4. Vastus: 2,4 cm.

Lahendus. Teeme abistava joonise.

Arvutame lõigu EF pikkuse:

$$|EF| = |AF| - |AE| = 1 \text{ cm.}$$

Et

$$\angle AED = \angle CEF$$

ja

$$\angle FCE = \angle ADE,$$

siis $\triangle FCE \sim \triangle ADE$.

Olgu $|DE| = x$ ja $|EC| = y$. Sarnas-
 test kolmnurkadest ADE ja ECF saame

$$\frac{x}{y} = \frac{|AE|}{|EF|} = 3$$

ning

$$x = 3y$$

Täisnurksest kolmnurgast ADE vastavalt Pythagorase teoreemile

$$|AD|^2 + |DE|^2 = |AE|^2,$$

millest asendades $|AD| = 4y$ ja $|DE| = 3y$ saame

$$(4y)^2 + (3y)^2 = 3^2$$

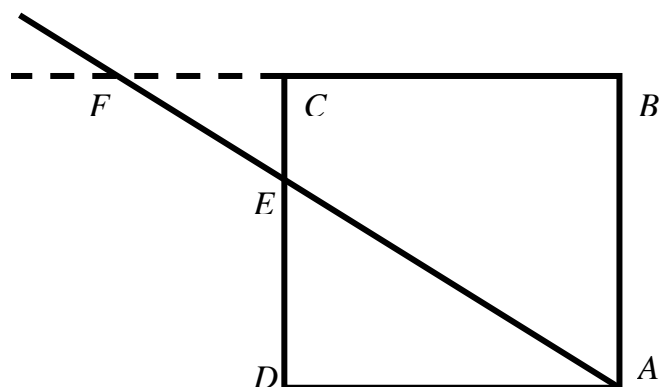
$$16y^2 + 9y^2 = 9$$

$$25y^2 = 9 \quad |:25$$

$$y^2 = \frac{9}{25} \quad |\sqrt{\quad}$$

$$y = 0,6$$

Ruudu küljepikkus $|AD| = 4y = 4 \cdot 0,6 = 2,4$ (cm).

5. Vastus: Ei.

Lahendus.

Kõigis kuhjades olevate nuppude summa $3+4+5+6+7+8+9+10+11+12=75$ on alghetkel paaritu arv.

Iga käiguga lisatakse juurde või eemaldatakse kokku 6 nuppu. Seega kokku on kuhjades igal hetkel paaritu arv nuppe.

Kui kõigis kuhjades oleks ühepalju nuppe, siis kokku peaks olema $10x$ (x – positiivne täisarv) nuppu, mis on aga paarisarv. Seega niisugune olukord pole võimalik.

HINDAMINE

1. Abistava skeemi või selgituste eest	1p
Selgituse, et võimalikud on kaks juhtu, eest	1p
Esimese juhu (minutiosuti möödub tunniosutist) õige lahenduse eest	2p
Teise juhu (minutiosuti ei möödu tunniosutist) õige lahenduse eest	3p
	7p
2. 4-ga jaguvuse kasutamise eest	2p
11-ga jaguvuse kasutamise eest	3p
Kontrolli (7-ga jagamine) eest	1p
Õige vastuse eest	1p
<u>Märkus</u> Põhjenduseta õige vastuse eest anda 1p. Õpilane võib	7p
4-ga jaguvuse asemel kasutada ka 2-ga jaguvust. Sellisel juhul peab ta	
vaatlema juba viite juhtu. 11-ga jaguvuse kasutamise asemel võib õpilane	
uurida ükshaaval juhte $x = 1;2;3;\dots;9$.	
3. Seoste $x_1 + x_2 = -\frac{b}{a}$ ja $x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a}$ eest	1p
Otsitava võrrandi lahendite korrutise avaldamise eest	1p
Otsitava võrrandi lahendite summa avaldamise eest	4p
Lahenduse lõpuleviimise eest	1p
<u>Märkus</u> . Ilmselt saab lahendid ka vahetult avaldada ning leida seejärel	7p
vajalikud suurused. Lahendus tuleb sellisel juhul oluliselt töömahukam.	
Õige alternatiivse lahenduse eest anda igal juhul 7p.	
4. Korrektse abijoonise eest	1p
Lõigu EF leidmise eest	1p
Kolmnurkade FCE ja ADE sarnasuse näitamise eest	2p
Ruudu küljepikkuse leidmise eest	3p
<u>Märkus</u> . Lõigu pikkust ei pea tähistama püstkriipsude abil.	7p
5. Nuppude koguarvu leidmise eest	1p
Selgituse, et nuppude arv on igal käigul paaritu arv, eest	2p
Lahenduse lõpuleviimise eest	4p
<u>Märkus</u> . Ainult õige vastuse eest punkte mitte panna.	7p